პაოლო კოელიო

ალქიმიკოსი

ბაკურ სულაკაურის
გამომცემლობა

პროლოგი

ალქიმიკოსმა ვიღაც მოგზაურის მოტანილი წიგნი აიღო. წიგნს ყდა შემოფლეთილი ჰქონდა, მაგრამ ავტორის სახელს მიაგნო – ოსკარ უაილდი, – გადაშალა და ნარცისის ამბავი ამოიკითხა.

ალქიმიკოსმა იცოდა მითი მშვენიერ ჭაბუკზე, რომელიც მთელი დღეების განმავლობაში ნაკადულში იცქირებოდა და თავისი გამოსახულებით ტკბებოდა. ნარცისი ისე გაერთო საკუთარი თავის ცქერით, რომ, ბოლოს და ბოლოს, წყალში ჩავარდა და დაიხრჩო, ნაპირზე კი ყვავილი ამოვიდა, რომელსაც მისი სახელი ეწოდა.

მაგრამ ოსკარ უაილდი ამ ამბავს სხვაგვარად ჰყვებოდა:

„ნარცისის დაღუპვის შემდეგ ტყის ნიმფებმა – დრიადებმა – შეამჩნიეს, რომ ნაკადულის წყალი ცრემლებისაგან დამლაშებულიყო.

– რა გატირებს? – ჰკითხეს დრიადებმა.

– ნარცისს დავტირი, – უპასუხა ნაკადულმა.

– არც არის გასაკვირი, – დაეთანხმნენ დრიადები, – ტყეში მიმავალს ჩვენ ყოველთვის უკან მივდევდით, შენ იყავი ის ერთადერთი, ვინც მის მშვენიერებას ახლოდან ხედავდა.

– ლამაზი იყო? – იკითხა ნაკადულმა.

– ეგ შენზე უკეთ ვინ უნდა იცოდეს, – გაოცდნენ ტყის ნიმფები, – დილიდან საღამომდე შენს ნაპირთან იყო ჩამომჯდარი და ტალღებში იცქირებოდა.

ნაკადული დიდხანს დუმდა, ბოლოს კი უპასუხა:

– მე არასდროს შემინიშნავს. ჩემს ნაპირზე ჩამომჯდარი ნარცისი წყალში იხედებოდა და მის თვალებში ჩემი სილამაზე ირეკლებოდა“.

„რა მშვენიერი ამბავია“, – გაიფიქრა ალქიმიკოსმა.

ნაწილი პირველი

ყმაწვილს სანტიაგო ერქვა. უკვე ბინდდებოდა, როცა ცხვარი მიტოვებულ, ნახევრად დანგრეულ ეკლესიასთან მირეკა. ეკლესიას, რა ხანია, უკვე ჩამოჰქცეოდა გუმბათი, სადიაკვნოს ადგილას კი უზარმაზარი სიკომორო გაზრდილიყო.

სანტიაგომ იქ გადაწყვიტა ღამის გათევა, დაფახფახებულ კარში შერეკა ცხვრები და გასასვლელი ფიცრის ნატეხებით ჩახერგა, რომ ფარა გარეთ ვერ გასულიყო. აქ მგლები არ იცოდა, მაგრამ ცხვრები ხანდახან ფარას სცილდებოდნენ და მერე მთელ დღეს ანდომებდა ხოლმე გზასაცდენილი ცხვრის ძებნას.

სანტიაგომ იატაკზე ქურთუკი გაფინა, დაწვა და თავქვეშ წიგნი ამოიდო, რომლის კითხვაც სულ ცოტა ხნის წინ დაასრულა. სანამ დაიძინებდა, გაიფიქრა, რომ ურიგო არ იქნებოდა, სქელი წიგნები ეტარებინა – მეტი წასაკითხიც ექნებოდა და ბალიშადაც გამოადგებოდა.

უთენია გაეღვიძა და თავს ზევით, ჩამოქცეული გუმბათიდან მოჭიატე ვარსკვლავები დაინახა.

„ჯერ ადრეა, ჯობია, ისევ დავიძინო“, – გაიფიქრა სანტიაგომ.

მან ისევ იგივე სიზმარი ნახა, რაც წინაკვირას, მაგრამ ვერც ამჯერად შეძლო იმის გარკვევა, რა მოხდა ბოლოს.

ადგა, ღვინო მოსვა. მერე კომბალი აიღო და მძინარე ცხვრები წამოყარა. თუმცა, თვალი გაახილა თუ არა, ფარის დიდმა ნაწილმაც მაშინვე გაიღვიძა, თითქოს რაღაც იდუმალი კავშირი არსებობდა მასა და ცხვრებს შორის, რომლებთან ერთადაც უკვე ორი წელი იყო, საკვებისა და წყლის საძებნელად დახეტიალობდა. „ისე მომეჩვივნენ, რომ ჩემი ჩვევები შეითვისეს, – ჩაილაპარაკა მან, – ჩემი დღის რეჟიმიც კი იციან“.

ამ საკითხზე ცოტა ხანს იფიქრა და აზრად მოუვიდა, რომ, შეიძლება სულაც პირიქით მოხდა, თვითონ შეითვისა მათი ჩვევები და ცხვრების დღის წესრიგს თვითონ აჰყვა.

და თუმცა სანტიაგო კომბლით აღვიძებდა ცხვრებს და სახელებსაც ეძახდა, ზოგიერთი მაინც არ ჩქარობდა წამოდგომას. სანტიაგოს გულწრფელად სჯეროდა, რომ ცხვრებს ყველაფერი

ესმოდათ, რასაც კი ეუბნებოდა, ამიტომ ხანდახან ხმამაღლაც კი უკითხავდა განსაკუთრებით საინტერესო ადგილებს წიგნებიდან ან უამბობდა, რა მოსაწყენი იყო მეცხვარეობა და რა ცოტა რამ ჰქონდა სასიხარულო მწყემსს: ან გზადგამოვლილ ქალაქებსა და სოფლებში მოსმენილ ახალ ამბებს უყვებოდა.

ამ ბოლო ხანს კი ცხვრებს მხოლოდ ერთი ვაჭრის ლამაზ ქალიშვილზე ელაპარაკებოდა. ეს გოგონა იმ ქალაქში ცხოვრობდა, სადაც ოთხი დღის შემდეგ უნდა მისულიყვნენ. პირველად შარშან ნახა. ფართლეულისა და მატყლის ვაჭარს უყვარდა, როცა ცხვარს მის თვალწინ კრეჭდნენ, ეგონა, ველარ მოატყუებდნენ. ეს დუქანი სანტიაგოს ერთმა ნაცნობმა მიასწავლა და მანაც პირდაპირ იქ მირეკა ცხვარი.

„მატყლის გაყიდვა მინდა“, – უთხრა მაშინ მედუქნეს.

დახლთან უამრავი ხალხი ირეოდა და დუქნის პატრონმა სადილამდე მოცდა სთხოვა. სანტიაგო დასთანხმდა, ფილაქანზე ჩამოჯდა და აბგიდან წიგნი ამოიღო.

– არ მეგონა, თუ მწყემსებმაც იცოდნენ კითხვა, – შემოესმა ქალის ხმა.

სანტიაგომ თავი ასწია და ქალიშვილი დაინახა – გარეგნულად ნამდვილი ანდალუსიელი იყო: გრძელი, სწორი და შავი თმა ჰქონდა, თვალებით კი მავრებს ჩამოჰგავდა, იმათ, დიდი ხნის წინ რომ დაიპყრეს ესპანეთი.

– მწყემსებს კითხვა არც სჭირდებათ: ცხვრები ნებისმიერ წიგნზე მეტს ასწავლიან, – უპასუხა სანტიაგომ.

სიტყვას სიტყვა მოჰყვა და საუბარი გააბეს, ვერც კი შეამჩნიეს, ისე გავიდა ორი საათი. გოგონამ უამბო, რომ მედუქნის შვილი იყო, უხალისოდ ცხოვრობდა და დღეები წყლის წვეთებივით ჰგავდა ერთმანეთს. სანტიაგომ კი ანდალუსიის ველებზე მოუთხრო და გზადგამოვლილ დიდ ქალაქებში მოსმენილი ამბებითაც გაართო. უხაროდა, თანამოსაუბრე რომ იპოვა – ერთთავად ცხვრებთან ხომ ვერ ილაპარაკებდა.

– კითხვა სად ისწავლე? – ჰკითხა ქალიშვილმა.

– იქ, სადაც ყველამ, – უპასუხა ყმაწვილმა, – სკოლაში.

– თუ წერა-კითხვა იცი, ცხვრებს რატომღა მწყემსავ?

პასუხის ნაცვლად სანტიაგომ სხვა თემაზე გადაიტანა საუ-

ბარი: დარწმუნებული იყო, რომც ეთქვა, ქალიშვილი მაინც ვერ მიუხვდებოდა. ამიტომ ისევ მოგზაურობების ამბებს მიუბრუნდა. ქალიშვილს მავრიტანული თვალები ხან უფართოვდებოდა, ხან კი გაოცებისაგან ეწკურებოდა. დრო შეუმჩნევლად გაილია და სანტიაგომ ინატრა, მედუქნეს იმდენი მყიდველი დაჰხვეოდა, რომ ცხვრების გასაკრეჭად სამ დღეს ვერ მოეცალა. ადრე ასეთი რამ არასოდეს ეგრძნო: უნდოდა, სამუდამოდ აქ დარჩენილიყო, ამ შავთმიან ქალიშვილთან და თუნდაც, დღეები წყლის წვეთებივით დამსგავსებოდა ერთმანეთს.

მაგრამ ქალიშვილის მამა დუქნიდან გამოვიდა, ფარიდან ოთხი ცხვარი ამოარჩია, შემდეგ ბიჭს ფული გადაუხადა და უთხრა:

– ერთი წლის შემდეგაც მოდი.

აი, ამ დათქმულ დრომდე რჩებოდა ოთხი დღე. ყმაწვილი სიხარულით ელოდა შეხვედრას და თან ღელავდა: ვინ იცის, იმ ქალიშვილს, იქნებ, აღარც კი ახსოვდა. განა ცოტა მეცხვარე მირეკავდა თავის ფარას მათ პატარა ქალაქში?

– რას ვიზამ, დიდი არაფერი დაშავდება. სხვა ქალაქებშიც არიან გოგონები, – უთხრა ცხვრებს.

მაგრამ გულის სიღრმეში იცოდა, რომ მართლაც დიდი რამ დაშავდებოდა. მწყემსებს, მეზღვაურებსა და მომთაბარე ვაჭრებს ყოველთვის აქვთ ხოლმე ერთი ნანატრი ქალაქი, სადაც ის ადამიანი ცხოვრობს, ვის გამოც ამ დედამიწაზე თავისუფლად ხეტიალის სიხარულის დავიწყება შეიძლება.

უკვე გათენდა და სანტიაგომ ფარა იქით გარეკა, საიდანაც მზე ამოდიოდა.

„ცხვრებს რა უჭირთ, ცხვრები გზას არ ირჩევენ. იქნებ ამიტომაც მეკვრიან ასეთი მონდომებით“, – ფიქრობდა გზადაგზა.

ცხვრებს, მართლაც, არაფერი ადარდებდათ – მთავარი იყო, წყალი და ფეხქვეშ ბალახი ჰქონოდათ. და ვიდრე მწყემსი მათ ანდალუსიის ნოყიერ იალაღებზე მიერეკებოდა, ისინი მისი

საუკეთესო მეგობრები იქნებოდნენ. მერე რა მოხდა, თუ დღეები ერთმანეთს ჰგავდა, თუ განთიადიდან დაბინდებამდე დრო უსასრულოდ იწელებოდა, თუ თავიანთი ხანმოკლე სიცოცხლის მანძილზე არც ერთი წიგნი არ წაეკითხათ და ის ენაც კი არ ესმოდათ, რომელზეც ქალაქებსა და სოფლებში ადამიანები ერთმანეთს ახალ ამბებს უყვებოდნენ? – მაინც ბედნიერები იქნებოდნენ, ვიდრე წყალი და ბალახი ექნებოდათ. ამის სანაცვლოდ კი, ადამიანს გულუხვად აძლევდნენ მატყლს და დროდადრო – ხორცსაც.

„დღეს რომ ნადირად ვიქცე და ერთიმეორის მიყოლებით გავავლო მუსრი, მანამ ვერაფერს მიხვდებიან, სანამ ფარის დიდ ნაწილს არ გავწყვეტ, – ფიქრობდა სანტიაგო, – ისინი საკუთარ ინსტიქტებზე მეტად მე მენდობიან, მხოლოდ იმიტომ, რომ მე მიმყავს იქ, სადაც საკვებს იპოვიან“.

ნაფიქრმა გააოცა. იქნებ ის ეკლესია იყო დაწყევლილი, სადაც სადიაკვნოში სიკომორო იზრდებოდა და წუხელ ღამე გაათია? ჯერ იყო და, ერთხელ ნანახი სიზმარი მეორედ ესიზმრა, ახლა კი თავის ერთგულ თანამგზავრებზე ბრაზი მოერია. მან სადილიდან მორჩენილი ღვინო მოსვა და ტანზე ქურთუკი შემოიტმასნა. იცოდა, სულ რაღაც ორიოდ საათში მზე ზენიტს მიაღწევდა და ისეთი ხვატი ჩამოწვებოდა, რომ ცხვარს მინდორზე ვეღარ გააჩერებდა. ამ დროს მთელი ესპანეთი იძინებდა. სიგრილე მხოლოდ საღამო ხანს წამოვიდოდა, მანამდე კი მძიმე ქურთუკი მხარზე გადაგდებული უნდა ეტარებინა. სხვა გზა მაინც არ ჰქონდა, სწორედ ეს ქურთუკი ათბობდა დილაობით.

„უკეთესია, ამინდის ჭირვეულობისათვის მზად ვიყო“, – გაიფიქრა სანტიაგომ და მადლიერების გრძნობით განიმსჭვალა ამ მძიმე და თბილი ქურთუკის მიმართ. ერთი სიტყვით, ქურთუკსაც და სანტიაგოსაც თავ-თავიანთი დანიშნულება ჰქონდათ. ქურთუკისაგან განსხვავებით, მისი დანიშნულება მოგზაურობა იყო და ანდალუსიის მთებსა და ველებზე ორი წლის ხეტიალის წყალობით, მას უამრავი სოფელი და ქალაქი ჰქონდა მოვლილი. ამჯერად სანტიაგოს უნდოდა, მედუქნის შვილისათვის აეხსნა, როგორ მოხდა, რომ უბრალო მწყემსმა წერა-კითხვა იცოდა.

საქმე ის გახლდათ, რომ თექვსმეტ წლამდე სემინარიაში სწავლობდა. მის მშობლებს ძალიან უნდოდათ, მღვდელი გამო-

სულიყო და უბრალო გლეხის ოჯახი ესახელებინა. ამიტომაც თავდაუზოგავად შრომობდნენ.

სემინარიაში ბერძნულს, ესპანურსა და ღვთისმეტყველებას სწავლობდა, მაგრამ სამყაროს წვდომისადმი ლტოლვამ ღმერთის შეცნობისა და ადამიანთა ცოდვების მონანიების სურვილს გადასძლია. და ერთხელაც, მშობლები რომ მოინახულა, ძალა მოიკრიბა და განუცხადა, რომ სულაც არ ეწადა, მღვდელი გამხდარიყო. მას მოგზაურობა უნდოდა.

მამამ უპასუხა:

– შვილო, ათასობით ადამიანი საიდან აღარ ჩამოდის ჩვენს სოფელში, თითქოს რაღაცას დაეძებენ, დადიან, ათვალიერებენ, მერე კი უკან ბრუნდებიან. ეს მოგზაურობა მათ არაფერს მატებს, ზუსტად ისეთები რჩებიან, როგორებიც მანამდე იყვნენ. აუცილებლად ადიან ხოლმე მთაზე, ციხესიმაგრის სანახავად, და მხოლოდ იმას ხვდებიან, რომ წარსული აწმყოზე უკეთესი იყო. მათ შეიძლება ქერა თმა ჰქონდეთ ან მუქი კანი, მაგრამ ჩვენი თანასოფლელებისაგან არაფრით განსხვავდებიან.

– შეიძლება, მართლაც ასეა, მაგრამ მე ხომ არ მინახავს მათი ქვეყნის ციხესიმაგრეები, – უთხრა სანტიაგომ.

– ეს ხალხი ჩვენი მიწისა და ჩვენი ქალების ნახვის შემდეგ ამბობს, რომ სამუდამოდ აქ ამჯობინებდნენ დარჩენას, – განაგრძო მამამ.

– მე კი სხვა მიწებისა და სხვა ქალების ხილვა მინდა. ეს ადამიანები ხომ ჩვენთან არასოდეს რჩებიან?!

– მოგზაურობისთვის ბევრი ფულია საჭირო. ჩვენისთანა ღარიბ-ღატაკს კი, თუ მოგზაურობა უნდა, მხოლოდ მწყემსობა შეუძლია.

– მაშინ მწყემსი გავხდები, – უთხრა სანტიაგომ.

მამას ხმა აღარ ამოუღია, დილით კი საფულე მისცა, რომელშიც სამი ძველი ოქროს მონეტა იდო.

– ეს ქისა თითქოს ზეცამ გამომიგზავნა, დიდი ხნის წინ მინდორში ვიპოვე. წაიღე, ცხვრები იყიდე და მანამ იხეტიალე, სანამ არ მიხვდები, რომ ყველაზე ძვირფასი შენი ქვეყნის ციხე-

სიმაგრეებია, ჩვენი ქალები კი ყველაზე ლამაზები არიან.

და როცა მამა გზას ულოცავდა, შვილმა მის თვალებში ამოიკითხა, რომ სიბერის მიუხედავად, ისიც მოგზაურობის დაუძლეველ ლტოლვას გრძნობდა, მაგრამ გულში იკლავდა და მშვიდი ცხოვრების სიკეთეებით – უზრუნველყოფილი კვებითა და საიმედო ჭერით – ინუგეშებდა თავს.

ცას ჰორიზონტზე სიწითლე შეეპარა და მზე ამოვიდა. მამის ნათქვამის გახსენებამ გაამხიარულა სანტიაგო: მას უკვე მრავალი ციხესიმაგრე და უამრავი მზეთუნახავი ეხილა, მაგრამ ვერც ერთი ვერ შეედრებოდა იმას, ვისაც ოთხი დღის შემდეგ კვლავ უნდა შეხვედროდა. ცხვრის ფარაც ჰყავდა, ჰქონდა ქურთუკი და წიგნი, რომელიც ყოველთვის შეიძლებოდა, სხვა წიგნზე გაეცვალა, და, რაც მთავარია, აღსრულდა მისი ოცნება: ის მოგზაურობდა. ანდალუსიის ველ-მინდვრები თუ მოსწყინდებოდა, შეეძლო, ცხვრის ფარა გაეყიდა და მეზღვაურობა დაეწყო. იქნებ ცოტა ხნის შემდეგ ესეც მობეზრებოდა, მაგრამ იმ დროისათვის უკვე სხვა ქალაქები, სხვა ქალები და ბედნიერების სხვა გზები ექნებოდა ნანახი.

„ვერც კი წარმომიდგენია, როგორ უნდა მეპოვა ღმერთი სემინარიაში“, – გაიფიქრა სანტიაგომ, როცა ამომავალ მნათობს გახედა.

მოგზაურობისას ყოველთვის ერჩივნა, გაუკვალავი გზებით ევლო. ამ ეკლესიაშიც არასოდეს გაეთენებინა ღამე, თუმცა ამ ადგილებში ხშირად გაევლო. სამყარო უკიდეგანო და ამოუწურავი იყო. სულ ცოტა ხნითაც რომ მიენდო ცხვრებისთვის გზის ამორჩევა, მაინც რაღაც საინტერესოს გადააწყდებოდა ხოლმე. თუმცა, ცხვრები ვერც კი ხვდებოდნენ, რომ ყოველდღე ახალ-ახალ გზებსა და საძოვრებს პოულობდნენ და წლის დროები იცვლებოდა. მათი საზრუნავი მხოლოდ საკვების პოვნა იყო.

„იქნებ ჩვენც დიდად არ განვსხვავდებით ცხვრებისგან, – გაიფიქრა სანტიაგომ, – მას შემდეგ, რაც მედუქნის ქალიშვილი გავიცანი, მეც ხომ სხვა ქალებზე აღარ მიფიქრია“.

მან ცას ახედა და მიხვდა, რომ სადილამდე ჩავიდოდა ტარიფაში.

იქ, ალბათ, ამ წიგნს სხვა, უფრო მოზრდილ წიგნზე გადაცვლიდა, მათარას ღვინით აავსებდა, მედუქნის ქალიშვილთან შესახვედრად პირს გაიპარსავდა და თმას შეიკრეჭდა. დაძაბული ცდილობდა, იმაზე აღარ ეფიქრა, სხვა მეცხვარემ ხომ არ დაასწრო მისვლა.

„ცხოვრება სწორედ იმით არის საინტერესო, რომ შეიძლება, ყველა სიზმარი ახდეს“, – ფიქრობდა სწრაფი ნაბიჯით მიმავალი სანტიაგო, თან ცას გასცქეროდა.

ანაზდად გაახსენდა, რომ ტარიფაში ერთი დედაბერი ცხოვრობდა, რომელსაც სიზმრების ახსნა შეეძლო. იქნებ იმისთვის მაინც ეკითხა, რას ნიშნავდა ის ორჯერ ზედიზედ ნანახი სიზმარი.

დედაბერმა სტუმარი სასადილოსაგან პლასტმასის ჭრელ-ჭრელი მძივების ფარდით გამოყოფილ უკანა ოთახში გაიყვანა. ოთახში მაგიდა და ორი სკამი იდგა, კედელზე კი ქრისტეს გულის გამოსახულება ეკიდა.

დიასახლისმა სანტიაგო დასვა, თვითონ მის პირისპირ ჩამოჯდა, ხელზე ხელი მოჰკიდა და ლოცვა დაიწყო.

ბოშური ლოცვა უნდა ყოფილიყო. მეცხვარეს ხშირად შეხვედრიან ბოშები. ისინიც, თუმცა ცხვრებს არ მწყემსავდნენ, ქალაქიდან ქალაქში დაეხეტებოდნენ. ხალხი კი ამბობდა, რომ ბოშები ტყუილებით ირჩენდნენ თავს, სული ეშმაკისათვის ჰქონდათ მიყიდული, ბავშვებს იპარავდნენ და თავიანთ ბანაკებში მონებად ზრდიდნენ. პატარაობისას სანტიაგოსაც ეშინოდა ბოშებისა და ახლა, როცა დედაბერმა ხელი ჩაჰკიდა, ბავშვობისდროინდელმა შიშმა აიტანა.

„კედელზე იესოს წმინდა გულის გამოსახულება ჰკიდია,“ – გაიფიქრა და შეეცადა, დაწყნარებულიყო, უნებური ცახცახი დაეცხრო. არ უნდოდა, დედაბერს რაიმე შეემჩნია. დასამშვიდებლად „მამაო ჩვენოც“ წაიკითხა.

– ძალიან საინტერესოა, – ჩაიბუტბუტა მისი ხელისგულის ხაზებს ჩაშტერებულმა დედაბერმა და ისევ დადუმდა.

ყმაწვილი ამან უფრო შეაშფოთა. იგრძნო, რომ უკვე მთელი სხეული უცახცახებდა და ბოშას სასწრაფოდ გამოსტაცა ხელი.

– იმისთვის არ მოვსულვარ, რომ ხელზე მიმკითხაო, – უთხრა

მან, უკვე ნანობდა კიდეც მასთან მისვლას. ალბათ, აჯობებდა, ფული გადაეხადა და სასწრაფოდ წასულიყო აქედან. რა მოხდა, ბოლოს და ბოლოს, თუ ერთი სიზმარი ორჯერ ესიზმრა!

– ვიცი, იმიტომ მოხვედი, რომ სიზმარი აგიხსნა, – უპასუხა ბოშამ, – სიზმრები ის ენაა, რომლითაც უფალი გვესაუბრება ხოლმე. თუ ღმერთმა მხოლოდ ამ ენაზე ისურვა შენთან საუბარი, მაშინ ახსნასაც შევძლებ. მაგრამ თუ უფალი შენი სულის ენაზე მოგმართავს, მაშინ მხოლოდ შენ შეგეძლება მისი ნათქვამის ამოცნობა. ფულს, სხვათა შორის, მაინც გამოგართმევ, რაკი რჩევის საკითხავად მოხვედი.

„ესეც ასე, გავები“, – გაიფიქრა სანტიაგომ, მაგრამ უკან დასახევი გზა აღარ ჰქონდა. საფრთხე მწყემსისათვის ჩვეულებრივი ამბავი იყო: ხან მგლები დაეცემოდნენ ფარას, ხან გვალვა გადაახმობდა იალაღებს. სწორედ საფრთხე მატებდა მის ცხოვრებას მომხიბლაობას.

– ორჯერ დამესიზმრა ერთი და იგივე სიზმარი, – უთხრა დედაბერს, – თითქოს ველზე ფარას ვმწყემსავდი, უცებ ბავშვი გამოჩნდა და ცხვრებთან დააპირა თამაში. არ მიყვარს, როცა ფარას ვინმე უახლოვდება: ცხვრები ფრთხებიან. ისიც არ ვიცი, რატომ, მაგრამ მხოლოდ ბავშვების არ ეშინიათ, ვერც იმას გეტყვით, ცხვრები როგორ განსაზღვრავენ ასაკს.

– სიზმარი მომიყევი, – შეაწყვეტინა დედაბერმა, – ცეცხლზე ქვაბი მიდგას. ჩემი დრო ძვირი ღირს, შენ კი არც ისე ბევრი ფული გაქვს.

– ბავშვი ცხვრებს ეთამაშებოდა, – განაგრძო ოდნავ შემცბარმა სანტიაგომ, – მერე კი უცებ ხელში ამიტაცა და ეგვიპტის პირამიდებთან მიმიყვანა.

სანტიაგო წამით დადუმდა, დაეჭვდა, იცოდა თუ არა ბოშამ, რა იყო ეგვიპტის პირამიდები, მაგრამ დედაბერი ხმას არ იღებდა.

– ეგვიპტის პირამიდებთან მიმიყვანა, – ნელა და ხაზგასმით გაიმეორა სანტიაგომ, – და მითხრა: „აქ იპოვი მიწაში ჩაფლულ განძს“. ის იყო, ამ განძის ადგილსამყოფელიც უნდა ეჩვენებინა, რომ გამომეღვიძა.

დედაბერი დიდხანს დუმდა, მერე ისევ ხელისგულებზე დააკვირდა.

– ახლა არაფერს გამოგართმევ, – უთხრა ბოლოს, – მაგრამ თუ განძს იპოვი, იმ განძის მეათედი ჩემი იქნება.

ყმაწვილს გაეცინა – სიზმრად ნანახმა განძმა საცოდავი გროშები შეუნარჩუნა. დედაბერი, როგორც ნამდვილი ბოშა, მთლად დალაგებული ვერ იყო.

– ამიხსენი სიზმარი, – შეეხვეწა სანტიაგო.

– ჯერ დაიფიცე. დაიფიცე, რომ განძის მეათედს მომცემ, მერე აგიხსნი.

სანტიაგო იძულებული გახდა, დაეფიცა. მაგრამ დედაბერმა ესეც არ იკმარა და იესოს წმინდა გულის გამოსახულებაზე დააფიცა.

– ეს სიზმარი ერთიან ენაზეა ნათქვამი, – უთხრა მან, – ძალიან მიჭირს, მაგრამ მაინც შევეცდები, აგიხსნა. სწორედ ამ შრომისათვის გთხოვ განძის მეათედს. ახლა მისმინე: ეგვიპტეში უნდა წახვიდე და იქ შენი პირამიდები იპოვო. მართალი გითხრა, არც კი ვიცი, რა არის პირამიდა, მაგრამ რადგანაც ბავშვმა მიგანიშნა, მაშასადამე, ასეთი რამ არსებობს. წადი პირამიდებთან – იქ იპოვი შენს საგანძურს და გამდიდრდები.

სანტიაგო ჯერ გაოცდა, მერე იმედგაცრუება იგრძნო, ღირდა კი ამ სისულელისთვის დედაბრის ძებნა? კიდევ კარგი, ფული მაინც არ გამოართვა.

– დრო ტყუილად დავკარგე, – თქვა მან.

– მე გაფრთხილებდი: ეს სიზმარი ძნელი ასახსნელია. ყველაფერი უცნაური, ერთი შეხედვით, მარტივი ჩანს, მაგრამ მისი ახსნა მხოლოდ ბრძენს ძალუძს. და რაკი მე დიდი სიბრძნით არ გამოვირჩევი, სხვა ხელოვნება ვისწავლე – ხელზე ვმკითხაობ.

– ეგვიპტეში როგორ ჩავიდე?

– ეგ აღარ ვიცი. მე მხოლოდ სიზმრების ახსნა შემიძლია და არა მათი აცხადება. ეგ რომ შემეძლოს, საკუთარი ქალიშვილების ხელის შემყურე მათხოვარივით არ ვიცხოვრებდი.

– ეგვიპტემდე რომ ვერ მივაღწიო?

– თუ ვერ მიაღწევ, მკითხაობისათვის ფულს ვერავინ გადამიხდის. თუმცა, არც პირველი იქნები და არც უკანასკნელი. ახლა კი წადი, მეტს ვეღარაფერს გეტყვი.

სანტიაგო იმედგაცრუებული გამოვიდა ბოშა ქალისაგან და

გადაწყვიტა, აღარასოდეს დაეჯერებინა სიზმრებისათვის. მერე გაახსენდა, რომ უამრავი საქმე ჰქონდა: დუქანში რაღაც საკვები იყიდა, თავისი წიგნი სხვა, უფრო სქელ წიგნზე გადაცვალა და ახალი ღვინის გასასინჯად სკვერში სკამზე ჩამოჯდა. ცხელი დღე იდგა და ღვინომ, რაღაც ჯადოსნობით, გააგრილა კიდეც.

ფარა დილიდანვე ქალაქის შემოსასვლელში, თავისი ერთ-ერთი ახალი მეგობრის ფარეხში დატოვა. სანტიაგოს ყველგან ჰყავდა მეგობრები – ამიტომაც უყვარდა მოგზაურობა. შეიძენდა ახალ მეგობარს და სულაც არ იყო ვალდებული, ყოველდღე შეხვედროდა. როცა შენს ირგვლივ ერთი და იგივე ადამიანები ტრიალებენ – როგორც სემინარიაში იყო, როგორღაც თავისთავად ხდება, რომ ისინი შენს ცხოვრებაში იჭრებიან. მერე კი თანდათან იმასაც ცდილობენ, როგორმე შეგცვალონ და მათი სურვილისამებრ თუ არ შეიცვლები, ბრაზდებიან. ყოველმა მათგანმა ხომ ზუსტად იცის, როგორ უნდა იცხოვრო ამქვეყნად.

ოღონდ, რატომღაც, საკუთარი ცხოვრება ვერ აუწყვიათ, იმ ბოშა დედაბრის მსგავსად, რომელსაც მხოლოდ სიზმრების ახსნა შეეძლო, მათი აცხადება კი – არა.

სანტიაგომ გადაწყვიტა, დაისს დალოდებოდა და მაშინ გაერეკა ცხვარი საძოვარზე. მედუქნის ქალიშვილთან შეხვედრამდე კიდევ სამი დღე რჩებოდა. მანამდე კი იმ წიგნის კითხვა დაიწყო, რომელიც ადგილობრივ მღვდელს გაუცვალა. სქელი წიგნი იყო, პირველსავე გვერდზე ვიღაცის დასაფლავებას აღწერდნენ, თან მოქმედ პირებს ისეთი უცნაური სახელები ერქვათ, ენას მოიტეხდი. „თუ ოდესმე წიგნს დავწერ, ყოველ ახალ გვერდზე ახალი გმირი მეყოლება, რომ მკითხველს მათი სახელების დამახსოვრება აღარ დასჭირდეს“, – გაიფიქრა ყმაწვილმა.

ის იყო, გულისყურით განაგრძო კითხვა და ლამის გაიტაცა მიცვალებულის თოვლში დასაფლავების ამბავმა, “შეამცივნა კიდეც, თუმცა მზე უმოწყალოდ აცხუნებდა„, რომ სკამზე ვიღაც ბერიკაცი ჩამოუჯდა და მასთან საუბრის გაბმა სცადა.

– ეს ხალხი რას აკეთებს? – დაინტერესდა ბერიკაცი და მოედანზე თავშეყრილ ადამიანებზე მიუთითა.

– მუშაობენ, – ცივად უპასუხა ყმაწვილმა და თავი ისე დაიჭირა, თითქოს კითხვით იყო გართული.

სინამდვილეში იმაზე ფიქრობდა, როგორ გაპარსავდა ოთხ ცხვარს მედუქნის ქალიშვილის თვალწინ და ქალიშვილიც მაშინვე დაუფასებდა სიმარჯვეს. არაერთხელ ჰქონდა ეს სცენა წარმოდგენილი და ფიქრში ერთთავად იმას უხსნიდა გაოცებულ გოგონას, რომ ცხვარი დუმიდან თავისკენ უნდა გაპარსულიყო. უკვე ის ამბებიც მოფიქრებული ჰქონდა, რითაც ცხვრის პარსვის დროს გაართობდა. ყველაფერი წიგნებში ჰქონდა ამოკითხული, მაგრამ ისე აპირებდა მოყოლას, თითქოს პირადად მას გადახდომოდა. ქალიშვილი მაინც ვერ მიუხვდებოდა ეშმაკობას, მან ხომ კითხვა არ იცოდა.

ბერიკაცი არა და არ ეშვებოდა. საუბარი გაუბა, უთხრა, რომ დაღლილი იყო, სწყუროდა და ღვინო სთხოვა. სანტიაგომაც, იმის იმედით, იქნებ თავი გამანებოსო, მათარა გაუწოდა.

მაგრამ იმედი გაუცრუვდა – ბერიკაცს ლაპარაკის საღერღელი ჰქონდა აშლილი. მათარა რომ დაუბრუნა, ახლა ის ჰკითხა, რა წიგნს კითხულობო. სანტიაგომ სხვა სკამზე დააპირა გადაჯდომა, მაგრამ მამა მუდამ ასწავლიდა, თავაზიანად მოქცეოდა მოხუცებს, ამიტომ უსიტყვოდ გაუწოდა წიგნი: იქნებ იმ ბერიკაცმა იცოდა კიდეც, სწორად როგორ უნდა წარმოეთქვა ამ წიგნის სახელწოდება. თუ უწიგნური აღმოჩნდებოდა, თვითონ გაერიდებოდა და ამით უხერხულობასაც თავს დააღწევდა.

– ჰმ... – თქვა ბერიკაცმა და წიგნი ისე შეათვალიერა, თითქოს ასეთ უცნაურ ნივთს პირველად ხედავდა, – კარგი წიგნია, ოღონდ ძალიან მოსაწყენი.

სანტიაგო გაოცდა: ეტყობოდა, ბერიკაცმა არა მარტო კითხვა იცოდა, ეს წიგნიც ჰქონდა წაკითხული. ჰოდა, თუ მართლა მოსაწყენი იყო, ჯერ კიდევ მოასწრებდა, სხვა წიგნზე გადაეცვალა.

– ეს წიგნიც იმაზეა, რაზეც ყველა დანარჩენი, – განაგრძო ბერიკაცმა, – უნდათ, დაამტკიცონ, რომ ადამიანს ძალა არ შესწევს, თავისი ბედი თვითონ წარმართოს. უნდათ, დაარწმუნონ ადამიანები ამქვეყნად ყველაზე დიდ ტყუილში.

– რა არის ამქვეყნად ყველაზე დიდი ტყუილი? – გაოცდა სანტიაგო.

– ტყუილია, რომ რაღაც მომენტში ჩვენი ცხოვრება ჩვენ აღარ გვემორჩილება და მას ბედისწერა მართავს.